

ному виробництві; освіта, яка визначає собою найважливіші якості всебічно розвинутої особистості – здатність вільно володіти знаннями основних законів розвитку природи й суспільства; готовність і здатність до праці” [3, с. 7]. На основі цих знань майбутній педагог має володіти такими вміннями:

- проведення пошуково-краєзнавчої роботи;
- робота з різноманітними інструментами та матеріалами;
- визначати послідовність операцій з виготовлення виробу;
- володіти різними видами технологій та прийомів;
- відображати у виробках народі традиції;
- виконувати творчі проекти.

Учитель є особистістю, що постійно шукає нові технології та на існуючих методах та прийомах створює власні. Особливістю уроків з трудового навчання є те, що домінуючими методами є наочні та практичні. Традиції, природа, праця, наполегливість – це основні компоненти роботи в процесі трудового навчання загальноосвітньої школи через національно-культурні традиції.

Отже, використання здобутків політехнічної освіти в підготовці вчителя освітньої галузі “Технології” є важливою умовою успішного здійснення навчально-виховного процесу, що в подальшому допомагає сформувати у школярів правильне й цілісне уявлення про політехнізм та вміння застосовувати свої знання у житті та суспільному виробництві.

Список використаної літератури

1. Державний стандарт базової повної та загальної середньої освіти. – Трудове навчання. – 2012. – № 4 (52). – С. 4–12.
2. Пащенко В. О. Професійна підготовка вчителя / В. О. Пащенко // Підготовка педагогічних кадрів до роботи в умовах нової структури змісту початкової освіти : Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, Полтава, 20 – 25 квітня 2001 р. / Полт. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПДПУ, 2001. – С. 3–4.
3. Проблемы политехнического образования. М. : Педагогика, 1972. – 75 с.
4. Сидоренко В. Політехнічна освіта: сучасне бачення проблеми / В. Сидоренко, О. Калігаєва // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2005. – № 2. – С. 4–7.
5. Терентьева Н. О. Развитие политехнической освіти у вищих педагогічних навчальних закладах України (XX століття): Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. – Черкаси, 2007. – 243 с.
6. Черноглазкин С. Ю. Воспитательные аспекты политехнического образования / С. Ю. Черноглазкин // Педагогика. – 2000. – № 9. – С. 43–45.

Сергій Чорнусь

ЗНАННЯ ОСНОВ ВИРОБНИЦТВА ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА

У сучасних соціально-економічних умовах становлення Української держави особливого значення набуває проблема професійної підготовки майбутніх педагогів, особлива увага приділяється реформуванню освіти. Глибоке розуміння сутності педагогічних явищ і процесів, творчий погляд і розв’язання педагогічних завдань неможливі без досягнення майбутніми педагогами відповідної професійної компетентності [1].

Підготовка педагога здійснюється на всіх курсах вищого навчального закладу як єдина цілісна система, яка включає накопичення окремих знань, умінь та навичок, поєднання загальнонаукових, професійних та техніко-технологічних знань, формування окремих систем знань та груп умінь [2]. Тому з метою реалізації етапності, послідовності та завершеності політехнічної підготовки студентів вищих педагогічних закладів освіти необхідно досконало знати та доцільно використовувати можливості навчальних дисциплін та циклів навчальних предметів, встановлюючи та налагоджуючи між ними ефективні зв’язки.

Система загальнотехнічних знань та політехнічних загальнотрудових умінь дозволяє значно розширити та зробити більш досконалою підготовку майбутніх педагогів, наповнити основи наук виробничо-технічним матеріалом та розкрити значення законів природи у сучасному виробництві, реалізувати основні принципи дидактики, зрозуміти психофізіологічні основи праці, збагатити методику викладання фахових дисциплін засобами і прийомами реалізації принципу політехнізму.

Система сучасної політехнічної підготовки майбутнього педагога має відповідати завданням технізації, технологізації та гуманізації освіти і передбачати набуття студентами уміння формулювати та вирішувати проблеми, опрацьовувати науково-технічну літературу, користуватися комп'ютером та інформаційними мережами, скласти виробничий, економічний проекти з урахуванням економічних вимог, аналізувати виробництво, що, в свою чергу, стимулює потребу у постійному вдосконаленні науково-технічного кругозору, професійних знань та умінь, загальної культури.

Обов'язковою умовою підвищення ефективності та якості освітніх закладів є поєднання навчання з виробничою працею, розвиток на всіх рівнях тісної взаємодії закладів освіти та виробництва [3].

Лише свідома та творча участь у суспільному виробництві може сприяти визначенню й усвідомленню майбутнім педагогом ролі цього виробництва у суспільному житті, зв'язку його з іншими виробництвами, впливу окремих факторів та їх сукупності.

Знання основ виробництва формує у майбутнього педагога професійного навчання чітко виражену професійну спрямованість, що висуває свої вимоги до вивчення прикладних дисциплін у ВНЗ педагогічного профілю. У політехнічній підготовці майбутніх педагогів велике значення відіграє зв'язок студентства з виробництвом завдяки виробничим та педагогічним практикам.

Слід зазначити, що підготовка майбутніх вчителів у ВНЗ повинна проводитися з урахуванням тих змін, які відбуваються у роботі загальноосвітніх закладів країни, і тому особливого значення на сьогодні набуває проблема формування готовності майбутнього вчителя до реалізації вимог принципу політехнізму, що полягає у розвитку інтересу, мотивів, потреби здійснення політехнічної освіти у загальноосвітніх закладах [5, с. 59].

Знання з основ виробництва мають велике практичне значення і повинні даватися в такому обсязі, щоб можна було застосовувати їх в обраній галузі виробництва, на конкретній ділянці роботи. Тільки при цих умовах політехнічне навчання досягне своєї мети. Сутність політехнічного навчання зводиться до вивчення як у теорії, так і на практиці загальних принципів, законів, що лежать в основі будови, дії застосовуваних у процесі виробництва знарядь праці і керування ними, а також способів і методів виробництва матеріальних благ у загальному вигляді, тобто до оволодіння загальнотехнічними і загальнотехнологічними знаннями й умінями.

Загальнотехнічні й загальнотехнологічні знання забезпечують засвоєння основ конструювання, принципів дії машин і механізмів і управління ними, а також сутності технологічних процесів і методів виробництва. До загальнотехнічних і загальнотехнологічних умінь, як відомо, відносять уміння розпізнавати на практиці в будь-якому устаткуванні деталі і вузли, їх технічне і технологічне призначення, проводити складання і розбирання машин і механізмів, підбирати устаткування, матеріали, інструменти і пристосування для різноманітних за технологією робіт, управляти системами машин, настроювати устаткування на певні режими роботи, виконувати найпростіші слюсарно-ремонтні і складальні операції в межах робіт початкових розрядів, усувати несправності, проводити перевірку застосовуваних у процесі виробництва матеріалів, здійснювати контрольні і розрахункові функції. Перераховані знання й уміння, являючи собою як би перший ступінь додатка загальнонаукових знань до виробництва і будучи універсальними (застосовними в різноманітних ситуаціях), мають властивість переносу з одного середовища виробництва в інше. Саме ці знання й уміння дають можливість добре орієнтуватися у всій системі виробництва: загальнотехнічні – у технічному базисі, у технічній основі виробництва, загальнотехнологічні – і суміжних галузях виробництва.

При підготовці викладачів необхідно обирати методики навчання, які не тільки дають засвоїти основи виробництва, як в теорії так і на практиці, а й дають базу для подальшого підвищення рівня кваліфікації викладача, що дасть можливість не тільки систематизувати отриманні нові знання з техніки та технологій, а й розклавши на елементарні механізми та операції зуміти навчити інших.

Техніка і технологія в процесі виробництва виступають самостійними компонентами. Техніка, як одна з основних частин продуктивних сил суспільства, – це сукупність знарядь і інших засобів праці, що доповнюють і посилюють природні органи людини в процесі присвоєння і переробки продуктів природи для виробництва матеріальних благ. Технологія ж – це наука про самі засоби, методи виробництва матеріальних благ.

Таким чином, техніка і технологія, укладаючи єдину субстанцію виробництва, водночас мають певні розбіжності по призначенню і ролі у виробництві. Виступаючи в процесі виробництва в діалектичній єдності, вони водночас розвиваються за своїми внутрішніми законами і нерідко суперечливо. Так, використання найбільше прогресивної технології може стримуватися застарілою технікою, як це має місце, наприклад, у машинобудуванні, коли впровадження потокової технології стримується неповною автоматизацією, що включаються в поточкову лінію (автоматичну лінію) механізмів і машин, недостатньою безперервністю виробничих процесів.

Усе різноманіття наявної техніки можна звести до трьох-чотирьохланкових систем машин; для вивчення загальнотехнічних основ практично може бути узята будь-яка складна система машин, що складається з цієї кількості ланок, починаючи від верстата, автомобіля і закінчуючи космічним кораблем. Розвинену систему машин для моделювання загальнотехнічних знань і вмінь варто розглядати не в вузькопрактичному, утилітарному значенні, а як систему, в якій кожна ланка – збірний образ множини різноманітних технічних пристроїв, що відносяться до цієї ланки, як систему, в якій будь-яка машина могла б розглядатися як її окремий випадок [4, с. 63].

До вищого рівня загальнотехнологічних знань відносяться знання по загальній технології даної галузі виробництва. Наступний рівень загальнотехнологічних знань – на рівні окремих видів виробництва. Приходячи складовою частиною галузевих загальнотехнологічних знань, вони водночас мають відому самостійність, відбивають закінчений виробничий цикл, що включає групу родинних за технологією видів робіт і операцій. До таких загальнотехнологічних знань, необхідних майбутнім викладачам професійного навчання, наприклад у машинознавстві, можна віднести знання з технології обробки металів різанням, тиском, зварюванням і т. д. Як відомо, вони є базовим науковим підґрунтям для розуміння процесів взаємодії деталей та механізмів у верстатах. А це в свою чергу сприяє викладу теоретичного матеріалу з політехнічної підготовки в доступному, зрозумілому та цікавому вигляді для сприйняття учнями.

На сьогоднішній день завданням по підготовці педагогічних кадрів професійно технічних закладів є підвищення їх професійної компетентності, здатності швидко адаптуватися до нових вимог, які диктує стрімкий розвиток техніки і технологій сучасного світу, що в результаті потребує вивчення як теоретичного матеріалу з основ виробництва, так і реалізації на практиці загальних принципів і законів, що лежать в основі будови загальноновиробничих процесів.

Список використаної літератури

1. Зеер Э. Компетентностный подход к модернизации профессионального образования / Э. Зеер, Э. Сыманюк // Высшее образование в России. – 2005. – № 4. – С. 22–28.
2. Новиков Л. М. Профессиональная педагогика: Учебник для студентов, обучающихся по пед. специальностям и направлениям / Л. М. Новиков – М. : Ассоциация “Профессиональное образование”, 1997. – 512 с.
3. Семушина Л. Г. Содержание и технологии обучения в средних специальных учебных заведениях / Л. Г. Семушина, Н. Г. Ярошенко – М. : Мастерство, 2001. – 272 с.
4. Терентьева Н. О. Развитие политехнической освіти у вищих педагогічних навчальних закладах України (XX століття): Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / ІВУ АПН України. – К., 2007. – 243 с.
5. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 2. – С. 58–64.